

КОРИСТИ ОД ОЦЕНЕ ЕФЕКТА ПРОПИСА

Не постоји општеприхваћена дефиниција о томе шта је регулација. Најчешће се регулација означава као разноврстан сет инструмената, помоћу којих владе утврђују услове који се односе на предузећа, грађане или друге групације, односно којима се утиче на њихово понашање.¹ Она поред закона, обухвата и формалне и неформалне одлуке, и друга правила која се доносе на свим нивоима власти, као и правила која доносе невладини или саморегулаторни органи, којима су владе пренеле регулаторна овлашћења. Као таква, регулација представља основно подручје деловања државе. И поред тренда дерегулације, последњих неколико деценија дошло се до нове регулаторне функције државе. „Регулаторна држава“ уводи низ прописа, посебно у областима заштите животне средине, права потрошача, дефинисања својинских права, интеграције у светску привреду или контролу нових технологија. Сама регулаторна реформа означава промене које доводе до побољшања квалитета регулативе. Регулаторна реформа може значити ревизију појединачних одредби, промену и модернизацију регулативе и институција или побољшање процеса доношења регулативе, док дерегулација означава онај део регулаторне реформе који у потпуности или делимично укида регулативу у одређеним секторима.

Иза доношења новог или измене постојећег прописа може бити велики број разлога. У идеалним условима, одлуке о томе да ли и на који начин увести или мењати постојећу регулативу засноване су на одговарајућој анализи и квалитетним подацима. Ипак, на ове одлуке не утичу само објективне информације на основу којих се формирају аргументи у прилог или против измене или увођења прописа. Као последица јавља се увођење лоших решења или непотребних прописа. Основни циљ анализе је **смањење непотребне регулативе разматрањем могућих алтернатива**. Другим речима, оцена ефекта прописа решава проблем „тока“, тј. она може да спречи увођење непотребног прописа или лошег решења које измена или нови пропис садржи. Оцену ефективности могуће је применити и у случају решавања проблема „стока“ постојеће регулативе. У случају употребе ОЕП само за „нову“ регулативу, њени домети решавања постојећих проблема су ограничени и зависе од тога колико ће се новом регулативом која пролази кроз оцену ефекта уклањати постојеће препреке.

Као саставни део регулаторне реформе, ОЕП треба да доведе до смањења броја притужби од стране пословног сектора а поводом губитка конкурентности узрокованог „лошим прописима“, притужби упућених од стране грађана на бирократију или економиста на спутавање тржишта и ограничавање привредног раста.

Начин на који ОЕП остварује овај циљ је- **побољшање квалитета информација на основу којих се доносе (политичке) одлуке**. Један од основних циљева примене ОЕП је да доносиоци одлука у потпуности разумеју последице тј. трошкове, користи и дистрибуционе ефекте својих одлука, као и одговорност коју такве одлуке носе са собом.

¹ OECD, (1997). The OECD Report on Regulatory Reform стр. 11.

Као конкретне користи од спровођења оцене ефеката можемо навести:

- Поједностављење и побољшање регулаторног оквира
- Унапређење транспарентности и омогућавање заинтересованим странама да кроз процес консултација изнесу додатне чињенице
- Повећање одговорности и квалитета државне управе кроз унапређење координације и конзистентности прописа
- Квантификација и разумевање реалних ефеката прописа односно њихових трошкова и користи, као и откривање споредних (ненамерних) ефеката регулације
- Коришћење интернационалних искустава и побољшање усклађености са међународним прописима.